

ONZE VADER

Van Els Florijn verschenen bij Uitgeverij Mozaïek:

Laatste nacht, roman

Schaduw van de wolf, roman

Het meisje dat verdween, roman

Els Florijn

Onze Vader

NOVELLE

Stichting Gave | Uitgeverij Mozaïek

Geschreven in opdracht van Stichting Gave, Harderwijk
www.gave.nl

Deze novelle verschijnt in twee edities.
In december 2013 ontvangen EO Visie-abonnees de novelle
cadeau van Stichting Gave, EO Visie en Ark Mission. De
handelseditie verschijnt bij Uitgeverij Mozaïek.

ISBN 978 90 239 9463 3

NUR 301

Ontwerp omslag Geert de Koning
Foto omslag Mohamad Itani / Trevillion Images
Vormgeving binnenwerk Peter Verwey Grafische Producties

© 2013 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer
Alle rechten voorbehouden
www.uitgeverijmozaiek.nl

*Many,
O Lord my God,
are Thy wonderful works which Thou hast done,
and Thy thoughts which are to us-ward:
they cannot be reckoned up in order unto Thee:
if I would declare and speak of them,
they are more than can be numbered.*

Psalm 40:5 (King James Version)

PROLOOG

Ik weet zeker dat God mij ziet.

De nacht dat ik dat besepte, was bitterkoud. Abdi sliep naast mij in zijn ledikantje, vlak bij mijn bed geschoven. Hij was drie jaar oud.

Ik werd die nacht wakker van zijn handje op mijn gezicht. De deken schoof van mijn schouder toen ik op mijn elleboog steunde. Ik huiverde.

'Mama,' zei Abdi.

'Ga maar slapen.' Ik ging weer liggen. 'Kun je zelf in je bed klimmen?'

'Mama,' zei hij weer.

Ik steunde met mijn elleboog op het matras. 'Het is nacht. Ga slapen, Abdi.'

In de schemer in mijn kamer zag ik de vorm van zijn lijffe, tegen mijn bed geleund. Ik wist hoe zijn gezichtje nu stond: ernstig, grote ogen opgeslagen naar mij. Hij wilde iets van me.

Ik zuchtte, en gaapte. 'Wat is er?'

'Zullen we wandelen?'

'Wandelen?' zei ik harder dan ik bedoelde, en meteen dwong ik mijn stem weer tot fluisteren. 'Je bent niet wijs. Ga naar bed. Kom.'

'Mama,' zei hij weer. Ik hoorde het begin van tranen in zijn stem.

'Abdi, het is nacht. 's Nachts slapen we. Ga naar bed.'
Hij bleef staan. 'Ik wil zo graag buiten kijken. Is de sneeuw donker in het donker?' fluisterde hij.

'Ga slapen, Abdi.' Ik draaide me van hem af en wikkelde de deken opnieuw om me heen.

Hij zei niets meer. Ik probeerde weer te slapen. Met mijn rug naar hem toe luisterde ik naar zijn ademhaling in het donker. Eigenlijk wist ik het toen al. Dat hij niet van plan was om weer in bed te klimmen. Dat hij gewoon zou blijven staan tot ik toegaf. En ik wist ook dat dat moment zou komen, en dat maakte me boos.

'En ik draai mij toch niet om,' dacht ik, 'ik draai me niet om.'

Ik draaide me toch om.

'Ga nou slapen,' hoorde ik mijn eigen stem smekend fluisteren. Het begin van mijn capitulatie.

'Mama? Ga je mee naar buiten?'

'Nee,' zei ik, 'nee, nee, nee.'

Stilte. Alleen zijn ademhaling.

'Goed dan,' zei ik. 'Even buiten kijken en dan meteen terug in bed.'

Hij zei ernstig: 'Ja, mama.'

'Echt heel even, Abdi!'

'Ja, mama.'

Ik trok aan het koord boven mijn bed en het licht viel uit de lamp. Alles was stil. Alle anderen sliepen natuurlijk. De kou viel aan op mijn slaapwarme lichaam. Ik deed sokken en een trui aan en daaroverheen mijn dik-

ke winterjas. Het voordeel van in één kamer wonen is dat je alles binnen handbereik hebt.

'Doe je sokken en schoenen aan,' zei ik. Abdi pakte sokken uit de kast en probeerde ze netjes aan te trekken. De hiel zat aan de bovenkant van zijn voet. Ik hielp hem niet. Zijn schoenen kon hij zelf. Het klittenband maakte een hoop lawaai in de stilte. Ik beet op mijn lip.

Ik gaf hem zijn jasje aan. Daar moest ik hem wel bij helpen. Ik ritste het dicht tot onder zijn kin. Hij bleef naar mij opkijken, met zijn grote, donkere ogen, lichte verwondering op zijn gezicht, de verwondering die mij altijd vertederde en tegelijk machteloos maakte.

'Kom mee dan,' fluisterde ik.

Ik nam hem op mijn arm.

Voordat we de kamer uitgingen, trok ik opnieuw aan het koord van de lamp. Alle anderen sliepen natuurlijk. De gezamenlijke ruimte leek anders in het vage schijnsel van een rood lampje.

De sleutel van de voordeur zat in mijn jaszak. Zo zachtjes als ik kon sloop ik de gang door. Ik hoefde niet tegen Abdi te zeggen dat hij stil moest zijn.

Op de mat voor de voordeur moest ik hem even neerzetten. Terwijl ik de deur van het slot draaide, hield hij mijn been vast. Het slot klikte luid. Als er nu iemand wakker zou worden, zou ik niet weten wat ik moest zeggen. Ik duwde de deurklink naar beneden. De kou klapte in mijn gezicht. Ik tilde Abdi weer op en deed de deur dicht.

Het had een paar dagen geleden hard gesneeuwd. Op de paden langs de bungalows van het asielzoekerscentrum was alles verdwenen, maar tussen de huizen door zag ik de weilanden liggen, overdekt met een witte, bevroren laag. Ik woonde hier nu al meer dan drie jaar, maar kon me nog steeds verwonderen over het totaal andere van dit land.

Alles was stil. Ik hoorde geen stemmen. Nergens.

Restjes bemodderde, bevroren sneeuw knarsten onder mijn schoenen. Mijn voetstappen echoden veel te luid tussen de huizen.

Ik liep naar de rand van het terrein, naar de weilanden toe.

De sneeuw was blauwig en leek te bewegen, en tegelijk was het beeld van die besneeuwde, bevroren weilanden zo verstild. Mijn adem was zichtbaar in de vrieslucht en die van Abdi ook.

Toen keek ik omhoog. De lucht was glashelder blauwzwart en een web van sterren was boven mijn hoofd te zien.

Ik had het gevoel dat ik met duizelingwekkende vaart kleiner werd onder de enorme afstanden boven mijn hoofd, alsof de aarde kromp en ik verdween.

Op dat moment wist ik het. Weten. Zeker weten. Dat Hij mij zag. Dat Hij wist wie ik was.

Niet hopen, zoals ik soms deed. Niet vermoeden. Niet geleerd hebben. Weten.

Ik voelde me zo klein en zo nietig dat ik me niet meer

kon bewegen, en ik weet niet hoelang ik stil bleef staan met mijn hoofd omhoog.

Abdi lag met zijn wang tegen mijn gezicht. Ook hij keek omhoog.

Mijn arm werd moe, maar ik wilde hem niet neerzetten. Pas toen een felle pijn in mijn schouder me dwong om hem op de andere arm te nemen, kon ik mij omdraaien.

Ik wilde iets tegen Abdi zeggen, maar ik kon het niet. Er pasten geen woorden meer in dit moment.

Ik ging terug en sloot de deur achter me. In mijn kamer trok ik Abdi's schoentjes uit en zijn sokken. Zijn voetjes waren ijskoud. Ik legde ze in mijn handen en ademde erop tot ze weer wat warmer voelden. Ik tilde hem in zijn ledikantje en stopte hem in, de dekens tot over zijn oren.

Mijn bed was nog een beetje warm.

I

Er zijn weinig dagen dat ik mij niet verwonder over het jongetje dat mijn zoon is. Hij is zo anders dan andere kinderen. Ik zie in hem niets van mij terug. Ik was vroeger een onvermoeibaar kind, altijd nieuwsgierig, wat me regelmatig klappen opleverde.

Abdi heeft niets van het brutale en uitdagende wat veel van de jongetjes van de andere Somalische vrouwen hebben. Hij heeft grote, donkere ogen, met iets erachter wat iedereen vertedert. Iedereen lijkt hem te willen beschermen en te willen knuffelen. Achter zijn gezichtje met de mooie gewelfde bovenlip, de smalle onderlip, de lichtbruine huid en de kleine neus gaat een dromerige, zachte wereld schuil. Nadifa noemt hem 'de dichter'.

'We hebben een dichter in onze familie, ooit kan ik over jou opscheppen!' zegt ze soms, voordat ze hem vangt in een van die zachte, troostende omhelzingen die alleen zij geven kan.

Hoe dit jongetje een zoon van mij kan zijn, weet ik niet. Soms zou ik mij willen herinneren hoe de man eruitziet die zijn vader is. Heel soms. Meestal duw ik de herinneringen die daarbij bovenkomen zo snel mogelijk weg.

Abdi praat vaak zachtjes in zichzelf, woorden en zinnen die voor mij onverstaanbaar zijn. Hij zegt telkens dingen die je niet verwacht, niet bij een jongetje van zeven jaar. Zijn zinnen spreekt hij een beetje zangerig uit. Hij lijkt altijd te kijken naar iets wat buiten deze werkelijkheid ligt, iets wat alleen hij kan zien.

Hij tekent veel. In de tijd dat ik wachtte tot we een eigen huis kregen toegewezen en ik me soms tot gekwordens toe verveelde, zat hij aan de keukentafel en tekende. Terwijl de muren van de kleine ruimte die we met anderen deelden elke dag meer op mij afkwamen en ik het gevoel had dat ik bekeken werd, dat alles gevolgd werd, dat er voor mijn gevoel overal ogen waren die me zagen en me bekritiseerden, kon ik de moed weer vinden door naar hem te kijken, hoe hij met zorg de kleuren voor zijn tekeningen vast klaarlegde. Voor jou doe ik het, dacht ik, voor jou leef ik. Voor jou verlies ik mijn geduld nu niet.

Ik miste Nadifa. Ik was zo blij dat ons huis bij haar in de buurt is. Het is niet groot, maar groot genoeg. Veel heb ik toch niet.

In mijn keuken staat een kleine, lage tafel met plastic stoelen. Het is Abdi's speeltafel. Daar staat zijn emmer met stiften, zijn doos kleurpotloden en daar liggen zijn kleurboek en schetsboek.

Als ik naar beneden loop, vroeger dan anders wak-

ker geworden, zie ik licht branden in de keuken. Abdi is zijn bed al uit. Hij zit aan zijn eigen tafeltje. Zijn gezicht is diep gebogen over een wit vel papier. Hij heeft een kleurpotlood tussen zijn vingers en is zo geconcentreerd aan het tekenen, dat hij mij niet eens hoort binnenkomen.

Pas als ik theewater opzet, hoort hij mij. Hij draait zich om op zijn stoel en zegt: ‘Mama, ik heb niet de goede kleuren.’

‘Niet de goede kleuren? Hoe bedoel je, niet de goede kleuren?’

‘De potloden hebben niet de goede kleuren.’

‘Dan neem je toch je stiften, Abdi.’

‘De stiften hebben ook niet de goede kleuren.’

Ik loop naar de tafel toe en buig me over zijn schouder. Hij heeft een grote bloem getekend die bijna heel het blad vult. Hij is begonnen hem in te kleuren, met verschillende kleuren rood en roze. Donkerrood aan de rand van de bloembladen en een lichtere kleur rood verder naar binnen toe.

‘Wie heeft de bloem voor je getekend, Abdi?’

Hij slaat zijn ogen verwonderd naar mij op. ‘Die heb ik gemaakt.’

Ik staar naar de tekening.

Hij moet gelijk hebben. Niemand kan hem geholpen hebben. Hier in huis komen niet veel mensen. Alleen Nadifa komt geregeld, maar het is meer dan een week geleden dat ze is geweest.

‘Ik heb niet de goede kleuren, mama,’ zegt hij opnieuw.

‘Welke kleuren moet je dan hebben?’

‘Het waren andere kleuren. Niet deze.’

‘Hoe bedoel je dat? Het waren andere kleuren?’

‘Ik heb andere kleuren gezien. Dit zijn niet de goede. Ik heb andere kleuren nodig, mama. Ik heb echt andere kleuren nodig.’

‘Waar heb je andere kleuren gezien?’

Weer die verwonderde blik naar mijn gezicht. ‘In de hemel natuurlijk,’

Ik kijk hem aan.

‘In de hemel,’ zeg ik zachtjes. ‘O.’

‘Weet je wat ik het mooiste vond? Het bos met de paarden.’

‘Het bos met de paarden?’

‘Ja. De bladeren van de bomen waren een beetje deze’ – zijn vinger op verschillende kleurpotloden – ‘en deze en deze kleuren. Maar het zijn niet echt de goede, mama.’

‘En deze bloem?’

‘Daar stond ik vlakbij,’ zegt hij ernstig. Zijn handje gaat omhoog en streelt iets denkbeeldigs. ‘Ik mocht hem aanraken.’

‘Van wie?’

‘Ik mocht hem gewoon aanraken. Hij voelde een beetje als jouw wang, mama.’

‘O.’